B.A. 3rd Semester (Honours) Examination, 2022 (CBCS)

Subject : Sanskrit

Course : SEC-1

Time: 2 Hours **Full Marks: 40**

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answer in their own words as far as practicable.

প্রশ্নপত্রেঽস্মিন্ Group-'A' and Group-'B' ইতি বিভাগদ্বয়ং বর্ততে। প্রথমতঃ পরীক্ষার্থিভিঃ সাবধানতয়া স্বপঠিত একো বিভাগো নিশ্চেতব্যঃ। ততশ্চ যথানির্দেশং প্রশ্নাঃ সমাধাতব্যাঃ।

এই প্রশ্নপত্রে Group-'A' এবং Group-'B'-এই দুটি বিভাগ বর্তমান। পরীক্ষার্থীরা উল্লিখিত দুটি বিভাগের মধ্যে তাদের পঠিত একটি বিভাগ থেকে প্রশ্নগুলির উত্তর দেবেন।

Group-'A'
(Basic Sanskrit)

1. অধোলিখিতেষু প্রশ্নেষু *পঞ্চানাং* প্রশ্নানাম্ উত্তরং দেবনাগরীলিপিমাশ্রিত্য সুরগিরা প্রদেয়ম্। 2×5=10

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে *যে কোনো পাঁচটি* প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় দেবনাগরী লিপিতে লিখতে হবে।

(a) নিম্নলিখিতেষু পদেষু কস্যচিৎ *পদদ্বয়স্য* বচনং বিভক্তিং চ নিরূপয়ত।
নিম্নলিখিত পদগুলির মধ্যে যে কোনো দুটি পদের বচন ও বিভক্তি নির্ণয় করো।
মধুনি, সখা, মাত্রা, সাধৌ।

(b) নিম্নলিখিতেষু *দ্বয়োঃ* দ্বিতীয়াবহুবচনে রূপং লিখত।
নিম্নলিখিত শব্দগুলির মধ্যে যে কোনো দুটি শব্দের দ্বিতীয়া বিভক্তির বহুবচনের রূপ লেখো।
মুনি, নদী, দধি, যুষ্মদ্।

(c) অধস্তনেষু দ্বয়োঃ লোটি মধ্যমপুরুষদ্বিবচনে রূপং লেখনীয়ম্।
নিম্নলিখিত ধাতুগুলির মধ্যে যে কোনো দুটি ধাতুর লোট্ লকারের মধ্যম পুরুষের দ্বিবচনগত রূপ লেখো।
দৃশ্, পচ্, সেব্, গম্

(d) প্রদত্তেষু ধাতুরূপেষু *দ্বয়োঃ* পুরুষং বচনং চ নির্দিশত।
নিম্নলিখিত ধাতুরূপগুলির মধ্যে যে কোনো *দুটি* ধাতু রূপের পুরুষ ও বচন নির্ণয় করো।
পচেত্, শৃণু, অभवः, জানীহি।

(e) ব্রাহ্মীলিপিমাশ্রিত্য *পদদ্বয়ং* লিখ্যতাম্।
নিম্নলিখিত পদগুলির মধ্যে যে কোনো *দুটি* পদকে ব্রাহ্মীলিপিতে রূপান্তরিত করে লেখো।
নগরী, যথাবিধি, রাজপথঃ, পাণিপাদম্।

(f) উচিতং পদং যোজয়িত্বা রিক্তস্থানানি পূরয়ন্তু।
যোগ্য পদের দ্বারা শূন্যস্থান পূরণ করো।
(i) ত্বং কিং _____? (করোষি/করোতি)
(ii) এতে বালকাঃ _____। (পঠন্তি/পঠামঃ)

Scanned with OKEN Scanner

(g) ब्रह्मदत्तः कुत्र प्रतिवसति स्म? सः कथं ग्रामान्तरं प्रस्थितः?
ব্রহ্মদত্ত কোথায় বাস করত? সে কেন গ্রামান্তরে প্রস্থান করেছিল?

(h) ब्रह्मदत्तः कुत्र प्रसुप्तः अभवत्? प्रबुद्धः सन् सः किम् अपश्यत्?
ব্রহ্মদত্ত কোথায় ঘুমিয়েছিলেন? জাগরণের পর তিনি কী দেখেছিলেন?

2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम्। 5×2=10
নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে *যে কোনো দুটি* প্রশ্নের উত্তর দাও।

(a) निम्नलिखितेषु *पञ्च*पदानि व्यवहृत्य सरलेन संस्कृतेन वाक्यानि रचयत।
নিম্নলিখিত পদগুলির মধ্যে *পাঁচটি* পদ ব্যবহার করে সংস্কৃত ভাষায় বাক্যগঠন করো।
কলমেন, मया, फलानि, सभायाम्, पचति, अपठत्, गमिष्यामि।

(b) *पञ्चानां* वाक्यानां संशोधनं कुरुत।
যে কোনো পাঁচটি বাক্য সংশোধন করে লেখো।
(i) नरपत्युः आदेशः पालनीयः।
(ii) चत्वारः बालिकाः नृत्यन्ति।
(iii) मे मित्रः आगच्छति।
(iv) राजा न्यायेन प्रजान् शास्ति।
(v) वर्षायां मार्गः पिच्छिलः भवति।
(vi) रामचन्द्रः पितास्य आदेशेन वनं गतः।
(vii) अष्टानि फलानि आनय।

(c) मातृभाषया अनुवादो विधेयः।
মাতৃভাষায় অনুবাদ করো ঃ
मन्त्रे तीर्थे द्विजे दैवे दैवज्ञे भेषजे गुरौ।
यादृशी भावना यस्य सिद्धिर्भवति तादृशी।।

(d) ब्राह्मीलिप्यां नासिक्यवर्णाः लेख्याः।
নাসিক্যবর্ণগুলি ব্রাহ্মীলিপিতে লেখো।

3. निर्देशानुसारं प्रश्नद्वयं समाधेयम्। 10×2=20
নির্দেশ অনুসারে *যে কোনো দুটি* প্রশ্নের উত্তর দাও ঃ

(a) मातृभाषया अनुवादो विधेयः।
মাতৃভাষায় অনুবাদ করো।
एकस्मिन् वने एकः सिंहः वसति। सः प्रतिदिनं बहून् पशून् हन्ति। एकदा पशूनां सम्मेलनम् अभवत्। सर्वे पशवः सिंहात् रक्षणस्य उपायम् अचिन्तयन्। अन्ते शशकः उपायम् उक्तवान्।

(b) संस्कृतभाषया अनुवादः करणीयः।
সংস্কৃতভাষায় অনুবাদ করো।
আমাদের দেশের নাম ভারতবর্ষ। এই দেশের ঐতিহ্য ও সংস্কৃতি অত্যন্ত সমৃদ্ধ ও প্রাচীন। সংস্কৃত ভাষা এই দেশের সংস্কৃতির জীবনীশক্তি। ঋগ্বেদ বিশ্বসাহিত্যের প্রাচীনতম গ্রন্থ। আমি ভারতীয় হিসাবে গর্ব অনুভব করি।

(c) अधोलिखितानां ब्राह्मीलिप्यां परिवर्तनं विधेयम्।
নিম্নলিখিত বাক্যগুলিকে ব্রাহ্মীলিপিতে পরিবর্তিত করো।
(i) तानि मधुराणि फलानि।
(ii) सदा सत्यं वद।
(iii) बालकः विद्यालयं गच्छति।
(iv) अलसः दुःखं लभते।
(v) भ्रमराः पुष्पेभ्यः मधु पिबन्ति।

Scanned with OKEN Scanner

(d) 'सर्पव्यापादनाद् रक्षित:'– अत्र क: सर्पव्यापादनात् कथं वा रक्षित:? इति पठितकथानकमनुसृत्य प्रतिपाद्यताम्।
'সর্পব্যাপাদনাদ্ রক্ষিত:'— এখানে কে সর্পদংশন থেকে কীভাবে রক্ষা পেয়েছিল তা পঠিত কথানকের অনুসরণে বর্ণনা করো।

Group-'B'
(Ethical and Moral Issues)

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु *पञ्चानां* प्रश्नानाम् उत्तरं देवनागरीलिप्यां सरलया सुरगिरा प्रदेयम्। 2×5=10
নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে *যে কোনো পাঁচটি* প্রশ্নের উত্তর সরল সংস্কৃত ভাষায় দেবনাগরী লিপিতে লিখতে হবে।

(a) को नाम हिरण्यक:? स कुत्र प्रतिवसति स्म?
হিরণ্যক কে? সে কোথায় বাস করত?

(b) शृगालस्य नाम किमासीत्? स कथं त्रस्तहृदय: अभवत्?
শৃগালের নাম কী ছিল? সে কেন ভয় করেছিল?

(c) 'सखे! अस्माकं प्राक्तनजन्मकर्मण: फलमेतत्'– कं प्रति कस्योक्तिरियम्? तत् फलं किमासीत्?
'सखे! अस्माकं प्राक्तनजन्मकर्मण: फलमेतत्'— কে কাকে একথা বলেছে? ওই ফলটি কী ছিল?

(d) राजदेवयो: पार्थक्यं निरूप्यताम्।
রাজা ও দেবতার মধ্যে কী পার্থক্য?

(e) केषु विश्वासो न कर्तव्य:?
কাদের বিশ্বাস করা উচিত নয়?

(f) कल्याणकामिना पुरुषेण के दोषा: हातव्या:?
কল্যাণকামী পুরুষের কোন দোষগুলি ত্যাগ করা উচিত?

(g) पथिक: केन प्रकारेण प्राणान् तत्याज?
পথিক কীভাবে প্রাণ ত্যাগ করেছিল?

(h) दुन्दुभिं निकषा गत्वा शृगाल: किमचिन्तयत्?
দামামার নিকট গিয়ে শৃগাল কী চিন্তা করেছিল?

2. अधोलिखितेषु *द्वयो:* प्रश्नयो: समाधानं कर्तव्यम्। 5×2=10
নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে *যে কোনো দুটি* প্রশ্নের উত্তর দাও।

(a) मातृभाषया अनुवादो विधेय:।
মাতৃভাষায় অনুবাদ করো।
तदत्र सरसि स्नात्वा सुवर्णकङ्कणं गृहाण। ततो यावदसौ तद्वच: प्रतीतो लोभात् सर: स्नातुं प्रविशति तावन्महापङ्के निमग्न: पलायितुमक्षम:। पङ्के पतितं दृष्ट्वा व्याघ्रोऽवदत् — अहह, महापङ्के पतितोऽसि। अतरत्त्वमहमुत्थापयामि।

अथवा,

पर्यन्तो लभ्यते भूमे: समुद्रस्य गिरेरपि।
न कथञ्चिन्महीपस्य चित्तान्त: केनचित् क्वचित्।।